

Internkontrollrapport för överförmyndarnämnden 2018

Kommunövergripande kontrollmoment

Jämställdhetsperspektivet i nämndens verksamhet har analyserats i mycket begränsad omfattning under 2018. Det är få verksamhetsmått som kan hämtas fram ur verksamhetssystemet uppdelat på kön och den nationella statistik som Länsstyrelsens samlar in årligen behandlar inte heller denna aspekt. Den uppgift som regelbundet har redovisats är antalet män och kvinnor med uppdrag i Linköpings kommun. Vid årsskiftet 2017/2018 fanns 637 förordnande ställföreträdare av vilka 54 % var kvinnor och 46 % män. Fördelningen mellan könen är den samma som året innan även om det totala antalet gode män då var fler, sammanlagt 715 stycken.

Antalet intresseanmälningar att bli god man fördelades under perioden januari-oktober så att 52 män och 47 kvinnor lämnat intresseanmälningar. Rekryteringsinsatser har under året riktats mot både mansdominerade arbetsplatser och sportevenemang samt mer kvinnodominerade arbetsplatser och sportevenemang.

I tjänsteskrivelser har inte jämställdhetsaspekten belysts i något ärende.

Ansökan om anstånd med betalning av faktura för arvode har gjorts för 14 kvinnor och 14 män.

Områden som skulle kunna belysas, men som i dag inte kan avläsas på ett enkelt sätt ur verksamhetssystemet, är t ex längd på uppdragen, antal byten fördelat per kön, om det finns skillnad i bedömning av nivån på arvodet till ställföreträdare eller vilka som får anmärkning på sin redovisning. Fördjupade studier skulle kunna ge mer kunskap om könsfördelning i olika aspekter för att i nästa steg analysera om det finns skillnader och vad dessa skillnader i så fall har för betydelse.

Verksamhetsspecifika kontrollmoment 2018

Överförmyndarnämndens internkontroll 2018 har utförts av nämndens internkontrollrepresentanter tillsammans med nämndansvarig tjänsteman och utredningssekreterare (moment 2) och enhetens jurist (moment 1 och 3).

Granskning av beslut om samtycke upp till 200 000 kronor.

Överförmyndarnämndens verksamhet är lagreglerad och styrs bland annat av bestämmelser i Föräldrabalken (FB). Överförmyndarnämnden i Linköping har delegerat till jurist, gruppchef och utredningssekreterare att fatta beslut om samtycke till uttag och placering av omyndigas medel (FB 13 kap 6 och 8 §§) och av vuxna huvudmäns medel (FB 14 kap 6 och 8 §§) upp till 200 000 kr per uttag. Kontrollmomentet syftar till att granska att beslut fattas enligt aktuell lagstiftning.

Granskning sker genom stickprovskontroll av 20 beslut om samtycke till uttag och 10 beslut om samtycket till placering under 2017.

Inledningsvis kan konstateras att den totala uttagssumman avseende vuxna huvudmän under 2017 uppgått till 6 540 930 kronor. Den totala summan för omyndiga har inte varit sökbar. Överlag består uttagen för vuxna huvudmän av mindre uttag upp till 50 000 kronor. Av totalt 362 uttag har 17 stycken varit i spannet 50 000 kronor till 200 000 kronor varav 6 uttag över 100 000 kronor. Vid kontrollen har man kunnat se att i de ärenden som flertalet uttag gjorts under året, som mest 14 uttag, så handlar det om mindre summor och dessa kan härledas till löpande utgifter.

Inför urval av ärenden framkom att handläggningsrutinerna ser olika ut gällande registreringar i verksamhetssystemet Wärna. Detta har lett till att det varit möjligt att söka fram totallistor för samtycke till uttag men inte till placeringar enligt föräldrabalken 14 kap 6 §. Internkontrollen har därmed begränsats till att granska tjugo ansökningar om samtycke till uttag. För att få ett representativt och varierat urval har femton ärenden slumpmässigt valts ut ur totallistor avseende godkända uttag under 2017 för vuxna huvudmän och fem gällande omyndiga.

Den sammantagna bedömningen är att överförmyndarenheten har en väl fungerande rutin avseende samtycke till uttag i de granskade ärendena. Internkontrollanterna har noterat att enhetens rutiner skiljer sig åt mellan barn- och vuxenärenden, där huvudregeln för vuxna är att följa upp större uttag i samband med inlämnandet av årsräkning om inte omständigheterna föranleder att kvitto begärs in i direkt anslutning till uttag. I de fall det finns beslut om förenklad redovisning eller beslut om redovisningsbefrielse begärs kvitto in efter godkänt uttag, vilket också är huvudregel i ärenden gällande omyndiga. I uttag gällande barn finns en särskild beslutsmodell vilket gör besluten tydligare med utförligare syfte och motivering inför beslut.

Ett ärende utmärkte sig då flera uttag beviljats under samma dag med en sammanlagd summa som översteg 200 000 kronor. Vid närmare kontroll konstaterades att inga formella fel begåtts och att det fanns en godtagbar förklaring till dessa uttag.

Sammantaget konstaterar internkontrollanterna att

- Ansökan om uttag över lag fungerar väl i de granskade ärendena
- Registrering av uttag i verksamhetssystemet försvårar möjligheter till uppföljning av barnärenden och behöver utvecklas
- Redovisning av beviljade uttag skiljer sig åt och behöver förtydligas för att säkerställa god tillsyn

Granskning av uppgifter i verksamhetssystemet Wärna

Verksamhetssystemet Wärna är ett centralt verktyg i den dagliga handläggningen. En rad uppgifter registreras gällande ärendeslag och personrelaterade uppgifter samt inkomstuppgifter och bedömningar av arvodesnivåer och betalningsförseningen. Inmatade uppgifter har bäring på t ex utbetalning av arvode, hur arvodet fördelas samt vilken statistik som samlas in och redovisas till nämnden. Kontrollmomentet syftar till att granska inmatade uppgifter med risk för väsentligt påverkan på handläggning eller statistikredovisning.

Granskning sker genom stickprovskontroll av de vid granskningstillfället senast registrerade uppgifterna i fem ärenden i respektive kategori:

God man enligt Föräldrabalken 11 kap 4 §

Förvaltare enligt Föräldrabalken 11 kap 7 §

Legala förmyndarskap

Särskilt förordnad vårdnadshavare/förmyndare

God man enligt Lagen om ensamkommande barn

Kontrollmomentet har fokuserade på tre områden:

- Är rätt förordnande registrerat på ärendet?
- Är inkomst och behållning korrekt registrerade?
- Är granskningsdatum inmatat samt om registrering om granskningen föranlett notering eller anmärkning?

Akter valdes slumpmässigt ut från en totallista av ärenden, sammanlagt 25 ärenden. Kontrollen genomfördes genom avstämning av uppgifter i pappersakt och i verksamhetssystemet Wärna. I 24 akter överensstämde registrerade uppgifter i Wärna med uppgifter i pappersakten och i ett behövde ett klagande göras gällande omfattning av förordnandet.

Sammantaget visade kontrollen på god registervård och endast i ett fall förelåg otydlighet om registreringen överensstämde med förändringar i uppdragets omfattning som skett över tid.

Granskning av tillsyn av ställföreträdare för barn

Den som är under 18 år kan inte företa rättshandlingar utan företräds av en förmyndare. I de flesta fall är detta föräldrarna, men är föräldrarna förhindrade utser tingsrätten en särskilt förordnad vårdnadshavare som också är förordnad förmyndare. Överförmyndarnämnden utövar tillsyn över både legala och förordnade förmyndare. Överförmyndarnämndens tillsyn avseende legala och förordnade förmyndarskap går ut på att kontrollera om förmyndare följer föräldrabalkens bestämmelser.

Granskningen har inneburit genomläsning av tio slumpmässigt utvalda ärenden, fem ärenden avseende legala förmyndarskap och fem ärenden avseende förordnande förmyndarskap.

Granskade ärenden avseende legala förmyndarskap innefattade försäkringspengar, gåvor, efterlevandepension samt brottskadeersättning. I ett par ärenden har inga uttag skett och i ett ärende har placeringar gjorts och medlen har flyttats till en ny bank. Med anledning av otillräcklig redovisning från förmyndare gör internkontrollen bedömningen att det inför årsskiftet bör skickas ut anvisningar för hur man fyller i årsräkning samt att enheten överväger att förenkla blanketten för legala förmyndare.

Ärenden avseende förordnande förmyndarskap domineras övervägande av förordnande förmyndarskap som tidigare varit godmanskap enligt lag (2005:429) om

god man för ensamkommande barn. Ett ärende av fem slumpmässigt utvalda avser ett förordnat förmynderskap som inte har föregåtts av ett godmanskap.

Tre av fem förordnade förmyndare är befriade från redovisning och två förordnade förmyndare ska inkomma med förenklad redovisning.

Internkontrollen lyfter fram att redovisningsskyldighet för särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn bör införas generellt för att värna om myndlingars rättssäkerhet. Tidigare har beslut om befrielse fattats på grund av få eller inga medel. Rekommendation till enheten är att följa upp och se över ett par av granskade ärenden avseende förordnande förmynderskap.

Sammantaget noterade internkontrollen att anvisningar till legala förmyndare bör förtydligas och för förordnade förmyndare i högre grad inhämta redovisning.